

การศึกษาแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมรุนแรง
โดยใช้หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่ตาก
A Study of Guidelines for Preventing Violent Behaviors Using
Buddhist Principles of Students from Rajamangala University of
Technology Lanna, Tak Campus

สุรณที เกียงเกษร

กัญญ์ฐิตา ศรีภา

Suranatee Keangkason

Kantita Sripha

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Royal Police Cadet Academy

Corresponding Author, E-mail : suranatee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการตระหนักรู้พฤติกรรมรุนแรง ทศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง และทักษะการควบคุมพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา 2) เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา 3) เพื่อค้นหาแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่ตาก จำนวน 335 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาตระหนักรู้พฤติกรรมรุนแรงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักศึกษาจะรู้ตัวทันทีเมื่อเริ่มมีอารมณ์เสีย ($\bar{x} = 4.18$) ส่วนทศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.49$) โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักศึกษาเห็นว่าเมื่อถูกทำร้ายจะโต้ตอบทันที ($\bar{x} = 3.46$) และทักษะการควบคุมพฤติกรรมรุนแรงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักศึกษาเรียนรู้ที่จะให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{x} = 4.11$) 2) สาเหตุของพฤติกรรมรุนแรงเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมทาง

สังคม สถานการณ์ และวัฒนธรรมความเชื่อ โดยเกิดผลกระทบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม 3) แนวทางประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อป้องกันแก้ไขพฤติกรรมรุนแรง ได้แก่ การปฐมนิเทศปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาใหม่ นำหลักธรรมทางพุทธศาสนา สอดแทรกในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สอดแทรกหลักคุณธรรมพื้นฐานในทุกรายวิชา ปรับรูปแบบการสอนที่สอดแทรกหลักธรรมโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์และเตรียมพร้อมสู่การใช้ชีวิตการทำงานในอนาคต ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายและกิจกรรมที่ชัดเจนในการดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้หลักธรรม, พฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา, การป้องกันแก้ไข ความรุนแรง

Abstract

This research was conducted upon three objectives. 1) To study the awareness of violent behavior, attitudes about violent behavior, and violent behavior controlling skills of students. 2) To study causes and effects of students' violent behaviors. 3) To seek for guidelines for applying Buddhist principles to prevent and correct students' violent behavior. The current study was a mixed research. The sample group was 355 students at Rajamangala University of Technology Lanna, Tak campus.

The results revealed that 1) '*Students are aware of violent behaviors*' overall was high ($\bar{x} \bar{x} = 3.78$). The highest average was '*Students are immediately aware of feeling upset*' ($\bar{x} \bar{x} = 4.18$). The attitudes regarding violent behaviors overall were moderate ($\bar{x} \bar{x} = 2.49$). The highest average was '*Students realize that they will immediately respond when attacked*' ($\bar{x} \bar{x} = 3.46$). Moreover, the skills for controlling violent behaviors overall were high ($\bar{x} \bar{x} = 3.65$). The highest average was '*Students know how to honor and respect the rights of others*' ($\bar{x} \bar{x} = 4.11$). 2) The causes of violent behaviors came from individual factors, social environment, situations, and cultural

beliefs, which affected themselves, families, and societies. 3) The guidelines for applying Buddhist principles to prevent and solve violent behaviors were organizing an orientation to instill morals and ethics into freshmen, incorporating Buddhist principles into general education courses, inserting basic moral principles in all subjects, adapting teaching styles that incorporate Buddhist principles regarding age and circumstances, and organizing co-curricular activities that focus on human development and preparation for future working life. Furthermore, the university should determine apparent policies and activities to achieve greater efficiency.

Keywords: Applying Buddhist principles, Students' violent behaviors, Prevention of violence

บทนำ

วัยรุ่นถือเป็นช่วงวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงมากที่สุดของช่วงชีวิตคนๆ หนึ่ง ทั้งในเรื่องของสภาพร่างกาย อุนินิสัยใจคอ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลหลายประการที่ทำให้คนๆ หนึ่งที่กำลังเปลี่ยนจากวัยเด็กก้าวมาสู่ความเป็นผู้ใหญ่ต่างต้องพบเจอ บางคนเจอสิ่งดีๆ มีความคิดดีๆ ก็เติบโตมาในสภาพสังคมเหมาะสม แต่บางคนอาจพบเจออะไรรุนแรงโหดร้าย บวกกับนิสัยส่วนตัวทำให้กลายเป็นคนที่สังคมยังไม่ค่อยยอมรับก็มีถมไป ปัญหาหนึ่งที่วัยรุ่นจำนวนไม่น้อยต้องเจอคือปัญหาด้านความรุนแรงในวัยรุ่น เป็นเรื่องที่เราจะรู้ดีว่ามันไม่เหมาะสมแต่ช่วงวัยรุ่นยังคงต้องพบเจอกับเรื่องราวแบบนี้กันบ่อยๆ พฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นในปัจจุบันมีพฤติกรรมรุนแรงในรูปแบบต่างๆ เช่น ความรุนแรงทางวาจา ความรุนแรงทางกาย ความรุนแรงทางเพศ เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากข่าววัยรุ่นรังแกและกระทำความผิดกันในลักษณะที่รุนแรงมากขึ้น จากกรณีนักเรียน ม.1 ขโมยปืนพ่อ ยิ่งเพื่อนร่วมชั้นดับคาโรงเรียน สุดแค้นถูกแกล้ง-ล้อว่าตุ๊ด เกย์ จนทำให้ผู้ก่อเหตุเกิดความอับอายจึงตัดสินใจขโมยปืนของพ่อออกมาจากบ้าน โดยมาดักรออยู่ที่หน้าห้องเรียน เมื่อผู้ตายเดินมาสบจังหวะ จึงใช้ปืนจ่อยิงไปที่ศีรษะบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตในเวลาต่อมา (คมชัดลึก, 2563: ออนไลน์)

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์การรังแกกันในโรงเรียนมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น และไม่ใช่ปัญหาเล็กน้อยอย่างที่ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่เข้าใจ วัยรุ่นที่รังแกกันมีตั้งแต่ระดับอนุบาล

และที่น่าห่วงคือ ขณะนี้วัยรุ่นเข้าถึงโซเชียลมีเดียได้ง่าย พ่อแม่และครูมีเวลาให้วัยรุ่นน้อย วัยรุ่นเรียนรู้ความรุนแรงจากเกม สื่อต่างๆ และไปใช้กับเพื่อน วัยรุ่นจำนวนมากกำลังเผชิญการถูกรังแก ล้อเลียน ส่งผลให้เกิดความเครียด ซึมเศร้า วิตกกังวล ไม่อยากไปโรงเรียนมากขึ้น และยังพบปัญหาใหม่ มีการรังแกกันผ่านสื่อออนไลน์ทั้งการใช้ข้อความ ภาพ หรือวิดีโอคลิปบนโลกอินเทอร์เน็ต ข้อมูลผลการสำรวจในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด พบว่า มีเด็กถูกรังแกในสถานศึกษาปีละประมาณ 6 แสนคน ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในอันดับ 2 ของโลก ที่มีสัดส่วนนักเรียนถูกรังแกจากเพื่อนนักเรียนด้วยกันสูงถึงร้อยละ 40 รองจากญี่ปุ่น ขณะที่ในปี 2553 การสำรวจนักเรียนนักศึกษาในสถาบันการศึกษาทั่วประเทศพบว่าร้อยละ 33 เคยรังแกผู้อื่นทางออนไลน์ อีกร้อยละ 43 บอกเคยถูกคนอื่นรังแก การรังแกกันหรือล้อเลียนกันในโรงเรียน เป็นจุดเริ่มต้น และเป็นการปลูกฝังเด็กเรื่องความรุนแรง การทำร้ายกันมีผลกระทบต่อเด็กทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งอารมณ์จิตใจร่างกาย และคุณภาพชีวิตในระยะยาว นักเรียนที่ถูกรังแกมักเครียด ซึมเศร้า มีปัญหาการเข้าสังคมจนโต หากถูกกดดันรุนแรงหรือเรื้อรัง จะนำไปสู่การทำร้ายคนอื่นเพื่อแก้แค้น หรือทำร้ายตนเอง รุนแรงถึงฆ่าตัวตาย ขณะที่นักเรียนที่รังแกคนอื่น เมื่อทำบ่อยครั้งจนกลายเป็นนิสัยเคยชิน จะมีปัญหาบุคลิกภาพแบบใช้ความก้าวร้าว ความรุนแรงต่อผู้อื่น ความรู้สึกผิดน้อย ใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา เป็นอันธพาล อาชญากรได้ สังคมจึงต้องช่วยกันใส่ใจ เร่งสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทั้งที่บ้านและโรงเรียน เพื่อลดการสูญเสียคุณภาพประชากรในสังคมที่เกิดจากผลกระทบปัญหานี้ในระยะยาว (บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์, 2561: ออนไลน์)

ผลกระทบจากความรุนแรง ขึ้นอยู่กับประเภทและระดับของความรุนแรง เช่น ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากปัญหาความรุนแรงทางตรงที่เป็นการเบียดเบียนทำร้ายทำลายกันระหว่างบุคคล คือ รัฐต้องเสียงบประมาณค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงทำให้เสียโอกาสในการนำงบประมาณมาพัฒนาด้านอื่น เพื่อความสุขและความเจริญของสังคม ผลกระทบทางด้านสังคม คือ การมีพฤติกรรมความเสื่อมเสียศีลธรรม กระทั่งต่อสิทธิมนุษยชน มีความผิดกฎหมายบ้านเมือง ผลกระทบด้านสาธารณสุข คือ ความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายจนนำไปสู่การรักษาเกิดความพิการทางกาย ก่อเกิดความเจ็บป่วยทางจิต และอาจถึงขั้นฆ่าตัวตาย ผลกระทบด้านความมั่นคง คือการทำร้ายกันถึงแก่ชีวิต เกิดเป็นคดีความ และการกระทบต่อความเป็นอยู่ของสังคมโดยรวม ทั้งนี้ผลกระทบโดยภาพรวมต่อสังคม คือ ความเป็นอยู่ในสังคมที่เสื่อมถอยลงการพัฒนาจิตใจล่าช้าสวนทางกับการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2533: 9) จะเห็นว่าปัญหาพฤติกรรมรุนแรง

นอกจากจะส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อตัวเด็กและเยาวชนเอง ทำให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพอันเป็นกำลังของประเทศชาติต่อไป การแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนจึงเป็นการป้องกันและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ เพื่อมิให้เกิดปัญหามากขึ้นกว่าเดิม และหากสามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนได้ ก็ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของ การพัฒนาประเทศไปด้วย (อรอุมา วชิรประดิษฐพร, 2555: 8)

วิธีการที่จะช่วยลดพฤติกรรมกระทำความรุนแรงของวัยรุ่นลงได้นั้น อาจทำได้หลายวิธี เช่น การออกกฎ ระเบียบ กฎหมาย ข้อห้าม ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการควบคุมพฤติกรรมภายนอกของวัยรุ่น อีกวิธีหนึ่งก็คือการให้ความรู้ ปลุกฝัง ค่านิยม ทศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ดีงาม เพื่อให้มีทักษะในการควบคุมตนเองก็เป็นการพัฒนาปัจจัยภายในของบุคคล ตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์ได้มีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบที่เรียกว่าไตรสิกขา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมการพัฒนามนุษย์อย่างครบวงจร (พระสรวิชัย อภิปัญญา , นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ 2553: 3) กระบวนการพัฒนามนุษย์ตามหลักการทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยอมรับเบื้องต้นว่าสามารถพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจได้ โดยเฉพาะการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น เช่น การกระทำความรุนแรงต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ เพื่อน สังคมประเทศชาติ และพระพุทธศาสนา เป็นต้น ซึ่งหากมีการสร้างและพัฒนารูปแบบการลดพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นที่ใช้กระบวนการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขามาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวัยรุ่นให้มีความเห็นที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต มีจิตที่ประกอบด้วยเมตตากรุณาต่อกัน ไม่คิดอิจฉาริษยา ซึ่งกันและกัน ถือได้ว่าเป็นความต้องการของคนทุกคนในสังคม เพราะฉะนั้นด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของบุคคลโดยใช้กระบวนการ การพัฒนาตามแนวพุทธแล้ว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างและพัฒนารูปแบบการลดพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นโดยใช้กระบวนการพัฒนามนุษย์ ตามหลักไตรสิกขามาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น (พระสรวิชัย อภิปัญญา , นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ 2553: 3)

เนื่องจากเมืองไทยเป็นเมืองพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา ตาก เป็นสถาบันที่มุ่งเน้นพันธกิจในการผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีความรอบรู้ และทักษะที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุน การค้นคว้า วิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน สังคม และ

ชุมชน เพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่จะเป็น “มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาชุมชน โดยมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล” (จเร ณะราชา, 2561: 1) และเนื่องจากยังไม่เคยมีการนำแนวทางพุทธศาสนาใช้ในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษาในสถานศึกษาแห่งนี้อย่างเป็นทางการเป็นระบบแบบแผน เช่น กิจกรรมการเข้าค่ายอบรมธรรมะของนักศึกษาชั้นที่ 1 และกิจกรรมการปฐมนิเทศของนักศึกษาโดยการนิมนต์พระสงฆ์มาบรรยายหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้กับนักศึกษา เป็นต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมรุนแรงโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก โดยเฉพาะทักษะการควบคุมพฤติกรรมความรุนแรงของนักศึกษา และค้นหาแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษา เพื่อเสนอแนวทางสำหรับการแก้ปัญหาความรุนแรงในมหาวิทยาลัยนำความสงบสุขให้เกิดขึ้นแก่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตระหนักรู้พฤติกรรมรุนแรง ทักษะคติเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง และทักษะการควบคุมพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา
3. เพื่อค้นหาแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method research) โดยใช้การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ในส่วนการศึกษาเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามนักศึกษา เพื่อวัดความตระหนักรู้ตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง ทักษะคติเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง และทักษะการควบคุมพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา และการศึกษาเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อค้นหาสาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางในการนำหลักธรรมพระพุทธศาสนาไตรสิกขาเข้ามาบูรณาการการสอนสอดแทรกในเนื้อหาวิชาหรือใช้ในกิจกรรม

เสริมหลักสูตร เพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเชิงปริมาณ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก จำนวน 335 คน โดยผู้วิจัยหากรุ่นตัวอย่างจากสูตรของ Krejcie and Morgan, (1970) และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งแบ่งสัดส่วนแบ่งกลุ่มกำหนดรายชื่อแจกแบบสอบถามเป็นชั้นปี ตามอัตราส่วนเท่าๆ กัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ หัวหน้าสาขาศิลปศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน อาจารย์หัวหน้ากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม , มนุษย์สัมพันธ์ และศิลปะการใช้ชีวิต จำนวน 6 ท่าน พระอาจารย์ จำนวน 2 รูป และนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม , มนุษย์สัมพันธ์และศิลปะการใช้ชีวิต จำนวน 4 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมผู้สัมภาษณ์ทั้งหมด 15 ท่าน

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก โดยแบบสอบถามนั้นจะเป็นข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา ความตระหนักรู้ตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง ทศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง และทักษะการควบคุมพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความตระหนักรู้ตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง

ตอนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรง

ตอนที่ 4 ทักษะการควบคุมพฤติกรรมความรุนแรง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

โดยแบบสอบถามในตอนๆ 2-4 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ แบบของ Likert's Rating Scale โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

ส่วนเครื่องมือในการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาประเด็นคำถามจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยการทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อดูค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งใช้เกณฑ์การตัดสิน IOC โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามในการสัมภาษณ์ และประเด็นการสังเกตที่มีค่า 0.5 ขึ้นไป และทำการปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นดำเนินการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.66

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ (1) การตรวจสอบด้านผู้วิจัย โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบการดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย (2) การตรวจสอบด้านแหล่งข้อมูล โดยใช้แหล่งข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลายจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อตรวจสอบผลสรุปของข้อมูลว่าตรงกันหรือไม่ (3) การตรวจสอบด้านแนวคิดทฤษฎี โดยตรวจสอบข้อมูลเดียวกันจากมุมมองหลายทฤษฎี ทั้งทฤษฎีทางจิตวิทยา สังคมวิทยา อาชีววิทยา และแนวคิดทางพุทธศาสนา และ (4) การตรวจสอบด้านการเก็บข้อมูล โดยใช้ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลแบบต่างๆ ได้แก่ การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย

1. การตระหนักรู้พฤติกรรมรุนแรง ทศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง และทักษะการควบคุมพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

1) ความตระหนักรู้ต่อพฤติกรรมความรุนแรงของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความตระหนักรู้ต่อพฤติกรรมความรุนแรงมากที่สุดคือ การรู้สึกตัวทันทีเมื่อเริ่มมีอาการเสีย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมาคือ การรู้เท่าทันอารมณ์

ตนเอง การประเมินอารมณ์ตนเองตามความเป็นจริงได้ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 4.09$) รวมไปถึงพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีคิดหรือพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองได้ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) ส่วนการตระหนักรู้ในทางที่เหมาะสมที่พบน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) คือ นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้แม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่มีแรงกดดัน นอกจากนั้นผลการศึกษาคความตระหนักรู้ในเชิงลบพบว่า นักศึกษาไม่ต้องการเป็นตัวเองในแบบที่เป็นอยู่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.97$) นักศึกษาเชื่อว่าการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาเป็นสิ่งที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) และนักศึกษาตระหนักว่าการพูดดูถูกคนอื่นเป็นเรื่องปกติ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 3.66$)

2) ทศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรงของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรงของนักศึกษาที่สื่อถึงการมีมุมมองเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมรุนแรง ที่พบค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากที่สุดคือ นักศึกษาเห็นว่าหากถูกทำร้ายจะได้ตอบโดยทันที โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) รองลงมาคือ นักศึกษาคิดว่าการพูดจาหยาบค้ายในกลุ่มเพื่อนถือเป็นเรื่องธรรมดา โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$) และที่ได้ค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{x} = 2.56$) คือนักศึกษามองว่าการชกต่อย ตบตี เป็นเรื่องธรรมดา และผลการศึกษายังพบว่า นักศึกษามองว่าการใช้ความรุนแรงระหว่างเพื่อนเป็นสิ่งที่ไม่ดี โดยมีค่าเฉลี่ยแค่ในระดับปานกลางเท่านั้น ($\bar{x} = 3.45$) อย่างไรก็ตาม มีนักศึกษบางรายที่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าการใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำกับมนุษย์ที่พัฒนาแล้ว

3) ทักษะการควบคุมพฤติกรรมความรุนแรงของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการควบคุมพฤติกรรมความรุนแรงของนักศึกษา สิ่งที่นักศึกษามีทักษะการควบคุมพฤติกรรมความรุนแรงมากที่สุด คือ การที่นักศึกษาให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) รองลงมาคือ เมื่อนักศึกษาโกรธ นักศึกษารู้ตัวทุกครั้งทีโกรธ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.96$) รวมไปถึงนักศึกษารู้ตัวอยู่เสมอเมื่อมีความโกรธ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) ส่วนผลการวิจัยที่แสดงถึงการขาดทักษะในการควบคุมพฤติกรรมความรุนแรงของตนเอง โดยพบ 2 ข้อซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ได้แก่ เมื่อนักศึกษาจะทำอะไร ไม่ต้องคิดไตร่ตรองเลย ($\bar{x} = 3.26$) และหากผู้ใดทำให้นักศึกษาต้องเจ็บ เขาคนนั้นต้องเจ็บกว่า ($\bar{x} = 3.11$)

2. สาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

2.1 สาเหตุของพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ความคิดเกี่ยวกับความรุนแรง ความมุทะลุ ใจเร็ว หนัสน้ำใจ ก้าวร้าว ขาดการควบคุมพฤติกรรมที่เหมาะสม

2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ (1) ครอบครัวขาดการดูแล เอาใจใส่ เนื่องจากพ่อ แม่ ทำงานอยู่ต่างจังหวัด ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับตา ยาย และ ป้า (2) การใช้ความรุนแรงในครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นการพูดคุยถกเถียง มีปากเสียงกันบ้าง สำหรับการทะเลาะ ดุด่า ช่มชู้ ลงมือตบตีมีบางแต่เป็นส่วนน้อย (3) คล้อยตามหรือทำตามเพื่อน การถูกเพื่อนชักชวนให้กระทำความผิด รักเพื่อนพ้องรักสถาบัน และคล้อยตาม มีเหตุอะไรก็จะช่วยกันเพราะสิ่งแวดล้อมพาไป และ (4) แหล่งมั่วสุมและความรุนแรงในชุมชน ส่วนใหญ่จะเกิดช่วงการจัดงานเทศกาลต่างๆ คนในชุมชนดื่มสุราทำให้ขาดสติ เกิดการทะเลาะ การใช้กำลังทำร้ายร่างกายกัน

3) ปัจจัยด้านสถานการณ์ ได้แก่ (1) การจัดเทศกาล รวมกลุ่มในสถาบันเทวสถาน ร่วมกับใช้สิ่งของมีนเมาในเทศกาลต่างๆ ทำให้เกิดอาการมีนเมา เมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์เข้ามากระทบก็ส่งผลทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายกัน (2) การใช้สื่อเทคโนโลยีที่แพร่หลาย การใช้สื่อในทางที่ผิด เช่น การระบายอารมณ์ การเข้าไปวิจารณ์ผู้อื่นในทางที่เสียหาย เป็นต้น เพื่อให้ผู้อื่นเกิดความอับอาย

4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมความเชื่อ ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมความเชื่อจากรุ่นสู่รุ่นในทางที่ผิด เช่น นำมาใช้ในการทำร้ายร่างกายกัน เนื่องจากรักเพื่อน เป็นต้น

2.2 ผลกระทบจากพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

1) ผลกระทบต่อตัวเอง ได้แก่ เกิดความกดดัน ความเครียด ทำให้โดนให้ออกจากสถานภาพการเป็นนักศึกษา บางรายที่รุนแรงอาจนำไปสู่ปัญหาโรคซึมเศร้า และการฆ่าตัวตาย

2) ผลกระทบต่อครอบครัว ได้แก่ ทำให้คนในครอบครัวหรือพ่อแม่ ทุกข์ใจเพราะการกระทำของนักศึกษา ส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างพ่อ แม่ และลูก มีผลต่อการใช้ความรุนแรงทางภาษามากขึ้น ทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น

3) ผลกระทบต่อสังคม ได้แก่ สังคมไม่น่าอยู่ คนในสังคมรู้สึกไม่ปลอดภัย คนไม่มีความสุข

3. แนวทางในการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

1) ปฐมนิเทศ และจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักศึกษาใหม่ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ได้ทำกิจกรรมระหว่างเพื่อนร่วมห้อง เพื่อนต่างสาขา รวมถึงเรียนรู้เกี่ยวกับการมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างให้นักศึกษาการเป็นคนดี

2) นำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาสอดแทรกในเนื้อหาและกิจกรรมของวิชา ในหมวดศึกษา เช่น ศิล สมาธิ ปัญญา ไตรสิกขา หิริโอตตปละ ชันติ เมตตา เนื่องจากเป็นหลักธรรมพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิต โดยแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรเน้นให้นักศึกษามีการคิดวิเคราะห์ การเลือกใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา และการมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้ชีวิต เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้นำมาปรับใช้ในการเรียนรวมถึงการทำงานในอนาคตได้

3) สอดแทรกความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคุณธรรมพื้นฐานในทุก เช่น หลักธรรมศีลห้า นักศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ก็จะก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม ลดปัญหาอาชญากรรมในสังคมได้ เนื่องจากเยาวชนมีศีล ทำให้รู้จักการควบคุมตนเองมีสติในการดำเนินชีวิต หรือหลักหิริโอตตปละ ที่สอนให้นักศึกษารู้จักการควบคุมตนเองให้มีสติ ตักเตือนจิตใจตนเองให้ระวังอยู่เสมอ รู้จักผิดชอบ ชั่วดี เกรงกลัวต่อบาป เป็นต้น

4) ปรับรูปแบบการสอนที่สอดแทรกหลักธรรมโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยของนักศึกษา โดยนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ดังนั้น การนำพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนที่ควรเน้น คือ หลักธรรมพรหมวิหาร 4 เพื่อให้ศึกษามีเมตตาให้กับบุคคลอื่น เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันรวมถึงการปฏิบัติต่อกันในสังคมและธรรมชาตีสองแวดล้อม สอนให้นักศึกษามีความรักมีน้ำใจ เกื้อกูลซึ่งกันและกันต่อบุคคลอื่น ทำให้นักศึกษามีใจสงบเยือกเย็น มีสติในการดำเนินชีวิต นอกจากนั้นควรปรับรูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล ควรตระหนักถึงการไม่ใช้ความรุนแรงในพื้นที่สังคมออนไลน์ ดังนั้น ควรเน้นสอดแทรกคุณธรรมเกี่ยวกับหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้และถือปฏิบัติ เป็นหลักธรรมของพระพุทธศาสนาสอนความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะสอนให้นักศึกษาเรียนรู้การเสพสื่อ การใช้สื่ออย่างมีสติ คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ก่อนที่จะโพสต์ข้อความใดๆ ลงไปในสื่อ และสอนให้นักศึกษารู้เท่าทัน รู้ถึงผลด้านบวก ด้านลบที่จะตามมา รวมถึงภัยจากโลกสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน

5) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ และการเตรียมพร้อมสู่การใช้ชีวิตการทำงานในอนาคต เน้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะช่วยพัฒนาความคิด อารมณ์ การอยู่ร่วมกันในสังคม การส่งเสริมให้นักศึกษาปรับตัวได้ในอนาคต โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่โลกการทำงานที่ต้องอาศัยการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตในโลกของการทำงานได้อย่างมีสติ หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา

อภิปรายผล

1. การตระหนักรู้พฤติกรรมรุนแรง ทักษะคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง และทักษะการควบคุมพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

1.1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับการตระหนักรู้เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงพบว่า นักศึกษามีความตระหนักรู้ที่เหมาะสมในบางประการในระดับมาก ได้แก่ การรู้สึกตัวทันทีเมื่อเริ่มมีอาการเสีย การรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง การประเมินอารมณ์ตนเองตามความเป็นจริงได้ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงวิธีคิดหรือพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองได้ และพบการตระหนักรู้ที่ไม่เหมาะสมในระดับปานกลางคือ นักศึกษาไม่ต้องการเป็นตัวอยู่ในแบบที่เป็นอยู่ และเชื่อว่าการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาเป็นสิ่งที่ถูกต้อง การตระหนักรู้ในทางที่เหมาะสม อธิบายได้โดยแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) (นงลักษณ์ ไหว้พรม, 2550: 64) ที่กล่าวถึงพัฒนาการจริยธรรม ซึ่งในช่วงวัย 16 ปีขึ้นไปนั้น สามารถพัฒนาจริยธรรมได้ไปถึงขั้นระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยคำนึงถึงสิทธิของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ดังนั้นนักศึกษาจึงสามารถใช้วิจารณญาณในการไตร่ตรองถึงสิ่งที่ตนเองจะกระทำลงไป และสามารถใช้ความคิดและเหตุผลเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูกได้ ส่วนการตระหนักรู้ในเชิงลบหรือการตระหนักรู้ที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการปลูกฝังความคิดผ่านการบูรณาการในการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาต้องให้ความสำคัญในการปลูกฝังวิธีคิดเชิงจริยธรรมให้กับนักศึกษา

1.2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติในการใช้ความรุนแรง พบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ไม่เหมาะสมในระดับปานกลาง คือ เห็นว่าหากถูกทำร้ายจะได้ตอบโดยทันที คิดว่าการพูดจาหยาบค้ายในกลุ่มเพื่อนถือเป็นเรื่องธรรมดา และมองว่าการชกต่อย ตบตี เป็นเรื่องธรรมดา ส่วนทัศนคติที่เหมาะสมพบค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง คือ นักศึกษามองว่าการใช้ความรุนแรงระหว่างเพื่อนเป็นสิ่งที่ไม่ดี โดยมีนักศึกษาบางรายให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ว่าการใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำกับมนุษย์ที่พัฒนาแล้ว เป็นไปได้ว่านักศึกษาได้รับการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่เหมาะสม อาจด้วยการอบรมเลี้ยงดู รวมถึงการได้รับการขัดเกลาจากสถานศึกษา สอดคล้องแนวคิดของ Bogardus (1924) ว่าด้วยเรื่องทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม กล่าวคือ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นการถ่ายทอดให้สมาชิกในสังคมเกิดการเรียนรู้แบบแผนพฤติกรรม กฎระเบียบ ทัศนคติ ค่านิยม ผ่านสถาบันทางสังคม รวมไปถึงการมีทัศนคติ และการแสดงความรู้สึกในเรื่องต่างๆ ไปตามที่กลุ่ม ดังนั้นการที่นักศึกษามีทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง การขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น และสถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมแห่งหนึ่งที่จะปลูกฝังทัศนคติที่ต้งามนี้ได้

1.3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับทักษะการควบคุมพฤติกรรมความรุนแรงของนักศึกษา เป็นที่น่าสังเกตว่า ในทุกข้อคำถามที่แสดงถึงการที่นักศึกษามีทักษะการควบคุมพฤติกรรมรุนแรง จะพบค่าเฉลี่ยจะอยู่ในระดับมากทั้งหมด อธิบายได้โดยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ ที่กล่าวถึงโครงสร้างของจิตมนุษย์ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน โดย فروยด์ ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ไว้ดังนี้ 1. อิด (Id) 2. อีโก้ (Ego) และ 3. ซูเปอร์อีโก้ (Superego) เป็นอุดมคติที่พัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ในสังคม ซึ่งอาจได้มาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ซูเปอร์อีโก้ จึงเป็นคุณธรรม ความผิชอบชั่วดี (วิไลวรรณ ศรีสงคราม และคณะ, 2549: 32) การที่นักศึกษาสามารถควบคุมพฤติกรรมรุนแรงของตนเองได้ เช่น ให้เกียรติและเคารพสิทธิผู้อื่น ควบคุมอารมณ์โกรธได้ แสดงว่านักศึกษามีอีโก้ (Ego) ที่คอยควบคุมความคิดและการทำงานของอิด (Id) และ ซูเปอร์อีโก้ (Superego) ให้อยู่ในระดับที่สมดุลได้ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกมามีความเป็นเหตุผล

2. สาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

2.1 สาเหตุของพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา พบว่า เกิดจาก

1) ปัจจัยส่วนบุคคล โดยพบว่า เป็นปัจจัยที่เกิดจากพฤติกรรมธรรมชาติของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพนม เกตุมาน (2550: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงพัฒนาการวัยรุ่น วัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายด้าน ทำให้ต้องมีการปรับตัวหลายด้านพร้อมๆ กันไปด้วย วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่จะเกิดปัญหาได้มากวัยอื่นๆ โดยเฉพาะด้านอารมณ์

2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านครอบครัว (2) การใช้ความรุนแรงในครอบครัว (3) คล้อยตามหรือทำตามเพื่อน และ (4) แหล่งมั่วสุมและความรุนแรงในชุมชน ผลการวิจัยลักษณะเช่นนี้ สอดคล้องกับ ทฤษฎีการ

คบหาสมาคมที่แตกต่างของ ชัทเทอร์แลนด์ (กัญญฐิตา ศรีภา, 2562: 108-109) อธิบายถึงพฤติกรรมมนุษย์รวมไปถึงพฤติกรรมการกระทำผิดที่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ในสังคม กลุ่มบุคคลที่สนิทสนมใกล้ชิดกัน คือ เพื่อน เนื่องจากเพื่อนจะส่งผลให้คล้อยตามมีทัศนคติ ความเชื่อ แรงจูงใจหรือแรงผลักดันในการก่ออาชญากรรมได้

3) ปัจจัยด้านสถานการณ์ ได้แก่ (1) การจัดเทศกาล รวมกลุ่มในสถานบันเทิง สอดคล้องกับทฤษฎีสังคมไร้กฎเกณฑ์ (เสกสัน เครือคำ, 2558: 92) ที่กล่าวถึงสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้กฎหมายไม่สามารถที่จะควบคุมได้ ทำให้เกิดการกระทำความผิดในสังคมได้ (2) การใช้สื่อในทางที่ผิด สอดคล้องกับข้อมูลของสุขภาพคนไทย (2563: ออนไลน์) พบว่าปัจจุบันสื่อมีอิทธิพลอย่างมาก เช่น โทรศัพท์ วิดีโอ เกมสื่อกอมพิวเตอร์ และสิ่งที่จะชักจูงไปสู่ความรุนแรงได้ง่ายมากขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครอง คุณครู อาจารย์ ในสถานศึกษา ต้องใส่ใจเฝ้าระวัง ให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่เหมาะสม

4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมความเชื่อ มีข้อค้นพบในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมความเชื่อจากฐานสู่ฐานในทางที่ผิด เช่น นำมาใช้ในการทำร้ายร่างกายกัน เนื่องจากรักเพื่อน เป็นต้น สอดคล้องกับข้อมูลของ GotoKnow (2557: ออนไลน์) เรื่องปัญหาทะเลาะวิวาทของเด็กวัยรุ่นในสังคมไทย เช่น การทะเลาะวิวาท ปะทะต่อสู้ เพื่อ “ศักดิ์ศรีสถาบัน” ของ “นักศึกษาอาชีวะ” ได้กลายเป็น “ธรรมเนียมปฏิบัติ” ที่ยากจะแก้ไข แต่ก็จำเป็นต้องแก้

2.2 ผลกระทบจากพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา ทำให้เกิด (1) ผลกระทบต่อตัวเอง สอดคล้องกับข้อมูลของอุษา ภักดีศิริ (2564: ออนไลน์) เรื่องปัญหาความรุนแรงและผลกระทบจากความรุนแรงในวัยรุ่น ได้แก่ ผลกระทบระยะสั้น คือ ขาดความพร้อมในการเรียนหนังสือ มีเจตคติต่อต้านสังคม มีความก้าวร้าวไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ และผลกระทบระยะยาวคือ การทำผิดกฎหมาย มีคดีติดตัว ถูกพักการเรียน หรือถูกไล่ออก เกิดความซึมเศร้ารุนแรง เสพสารเสพติดและ เป็นภาระแก่สังคม (2) ผลกระทบต่อครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sripa,K. (2021: 85) ได้กล่าวถึงผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ที่มีผลกระทบต่อครอบครัวทั้งผลต่อสภาพจิตใจของผู้ปกครอง ต้องคอยรับผิดชอบการกระทำของเด็กและเยาวชน (3) ผลกระทบต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sripa,K. (2021: 85) ได้กล่าวถึงผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ส่งผลให้ประชาชนเดือดร้อน เด็กที่ถูกให้ออกกลางคันกลายเป็น

เป็นปัญหาสังคม โดยเฉพาะหากเป็นการก่อเหตุที่รุนแรง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะค่อนข้างเข้มข้นและขยายวงกว้างออกไป

3. แนวทางในการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา

1) การปฐมนิเทศ และจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของปราธญา กล้าผจญ (2548: 19) ได้กล่าวว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม หากได้รับการฝึกฝนในหน้าที่ของพลเมืองที่ดี และได้รับการสั่งสอนและฝึกฝนในเรื่องจริยธรรมอย่างเพียงพอ มนุษย์ผู้นั้นก็จะเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจชีวิตของตน รู้จักละอายและเกรงกลัวต่อความชั่ว

2) การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาสอดแทรกในเนื้อหาและกิจกรรมของวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไตรสิกขา หิริโอตตัปปะ ขันติ เมตตา สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสรวิชัย อภิบุญโญ (2553: 3) โดยสร้างและพัฒนารูปแบบการลดพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นตามแนวทางพระพุทธศาสนา สำหรับความตระหนักรู้ต่อพฤติกรรมความรุนแรง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ด้านการเป็นลูกศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ ด้านการเป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน ด้านการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ด้านการเป็นสาวกที่ดีพุทธศาสนิกชนที่ดีของพระพุทธศาสนา ตามโปรแกรมไตรสิกขาตามแนวพุทธ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักรู้ต่อพฤติกรรมความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกด้าน

3) สอดแทรกความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคุณธรรมพื้นฐานในทุกรายวิชา เช่น หลักธรรมศีลห้า และหลักหิริโอตตัปปะ สอดคล้องกับแนวคิดของสุตัตถัน ปิรยาวิจิตร และประยงค์ แสนบุราณ (2562: 390) ได้กล่าวว่า หลักธรรมที่ควบคุมพฤติกรรมรุนแรง คือ ศีลห้า โดยศีลเป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดคุณธรรมต่างๆ และสามารถแก้ปัญหาสังคมได้ และงานวิจัยของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2520: 35) ได้กล่าวไว้ว่า หลักธรรมสำคัญที่ควบคุม และคุ้มครองชาวโลกมีอยู่ 2 อย่างคือ หิริ คือ ความละอายต่อการกระทำความผิด รู้ซึ่งถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ

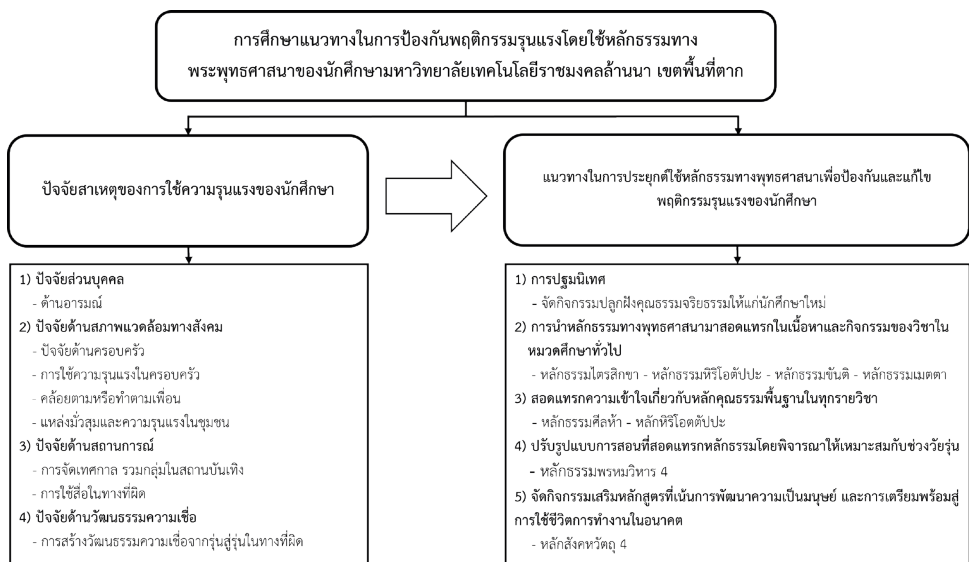
4) ปรับรูปแบบการสอนที่สอดแทรกหลักธรรมโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับช่วงวัยรุ่นที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย โดยใช้พรหมวิหาร 4 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแก้ว ขิดตะขบ (2547: 18) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พรหมวิหาร 4 หมายถึง ธรรมเป็นเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤดีที่ประเสริฐ และบริสุทธิ์ เพื่อควบคุมความประพฤติให้เป็นไปโดยชอบถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

สอดคล้องกับการใช้ชีวิตเด็กในยุคดิจิทัล เพื่อให้นักศึกษาใช้สื่ออย่างมีสติ ลดปัญหาความรุนแรงจากการใช้สื่อออนไลน์ได้ในอนาคต

5) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ และการเตรียมพร้อมสู่การใช้ชีวิตการทำงานในอนาคต ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อให้ศึกษามีความเกื้อกูลกัน คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของไสว มาลาทอง (2552: 15) ได้ให้ความหมายของหลัก สังคหวัตถุ 4 ไว้ว่าหลักธรรมที่เป็นเครื่องมือเหนี่ยวนำใจของผู้อื่น เกื้อกูลหรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

องค์ความรู้จากงานวิจัย

จากการศึกษาวิจัย ได้ข้อค้นพบสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุของการใช้ความรุนแรงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่นำไปสู่การพัฒนาแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 สรุปสาเหตุของการใช้ความรุนแรงของนักศึกษา และแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา

จากภาพประกอบที่ 1 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการใช้ความรุนแรงของ

นักศึกษา เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยด้านสถานการณ์ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมความเชื่อ ล้วนแล้วแต่เป็นสาเหตุของการใช้ความรุนแรงในกลุ่มนักศึกษา และแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่ตาก ได้มีการจัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษา นำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาสอดแทรกในเนื้อหาและกิจกรรมของวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป สอดแทรกความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคุณธรรมพื้นฐานในทุกรายวิชา ปรับรูปแบบการสอนที่สอดแทรกหลักธรรมโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับช่วงวัยรุ่น และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ และการเตรียมพร้อมสู่การใช้ชีวิตการทำงานของนักศึกษาในอนาคต

สรุป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการตระหนักรู้ ทักษะคิด และทักษะการควบคุมพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่ตาก ค่อนข้างไปทางลักษณะเชิงบวกเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งยังพอมีแนวทางที่จะพัฒนาได้ในส่วนที่ยังคงเป็นจุดเปราะบางทางความคิดและพฤติกรรมได้ ประกอบกับการวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมรุนแรงทั้งปัจจัยส่วนตน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านสถานการณ์ แม้จะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่างๆ ตามมา แต่ยังมีแนวทางที่จะป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดปัญหาตามปัจจัยสาเหตุดังกล่าวได้ ดังนั้น การป้องกันพฤติกรรมรุนแรงโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก เช่น การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาสอดแทรกในเนื้อหาวิชาศึกษาทั่วไป และทุกรายวิชา เพื่อให้ นักศึกษาซึ่งเป็นวัยรุ่น สามารถลดพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ความรุนแรงในโลกยุคดิจิทัล ที่มีการใช้ความรุนแรงกันมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น การระบายอารมณ์ การกลั่นแกล้งกันในสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีการใช้ภาษาที่มีความรุนแรง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม การที่สถานศึกษาปลูกฝังและกล่อมเกลาให้นักศึกษานำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้กับตนเอง จะช่วยให้นักศึกษามีสติและตระหนักรู้ในการกำกับพฤติกรรมตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้ ตลอดจนมีวิจารณญาณในการเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมรุนแรง ส่งผลให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมในยุคปัจจุบันและสังคมที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไปได้

บรรณานุกรม

- แก้ว ชิตตะชบ. (2547). **รวมวิชาธรรมศึกษาชั้นตรี (ตามหลักสูตรของสนามหลวงแผนกธรรม พ.ศ. 2546)**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- คมชัดลึก. (19 ธันวาคม 2562). สลด ม.1 ขโมยปืนพ่อ ยิ่งเพื่อนร่วมชั้น ดับคาโรงเรียน สุดแค้นถูกแกล้ง-ล้อว่าตุ๊ด. **คมชัดลึก**, สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/local/405261>.
- จเร ณะราชา. (2560). รายงานผลการดำเนินงานจัดการความรู้ ประจำปีการศึกษา 2560. ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2533). **ท้าทายทางเลือก : ความรุนแรงและการไม่ใช้ความรุนแรง**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ข่าวสารสันติภาพ.
- บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์. (8 กันยายน 2562). **อดีตอธิบดี กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข**. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_1674370.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2548). **คุณธรรมจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ.
- พนม เกตุมาน. (13 มิถุนายน 2564). **พัฒนาการวัยรุ่น**. สืบค้นจาก https://www.psyclin.co.th/new_page_56.htm.
- พระสรวิชัย อภิปัญญา และนิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. (2553). **การสร้างและพัฒนารูปแบบการลดพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นตามแนวทางพระพุทธศาสนา. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2520). **จากหนังสือ นวโกวาท (ฉบับประชาชน)**.
- สุขภาพคนไทย. (12 พฤษภาคม 2564). **วัยรุ่นและเยาวชน กับสื่อสังคมออนไลน์**. สืบค้นจาก <https://www.thaihealthreport.com/article-july03-2020>.
- สุติรัตน์ พิทยาวิจิตร และประยงค์ แสนบุราณ. (2562). **การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้กับปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราในสังคมไทย. วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ. 26(1), 390**.
- เสกสัน เครือคำ. (2558). **อาชญากรรม อาชญาวิทยา และงานยุติธรรมทางอาญา**. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- อรอุมา วชิรประดิษฐ์พร. (2555). **สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนกับ**

มาตรการแก้ไขในเชิงรุก. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่าย
ตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.

อุษา ภัตติศิริ. (2564, 27 พฤษภาคม). **ปัญหาความรุนแรงและผลกระทบจากความรุนแรง
ในวัยรุ่น.** สืบค้นจาก https://www.trangis.com/kruuza/4_4.html.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. **Educational and Psychological Measurement.** 30(3),
607-610.

Sripa, K., Glubwila, S., and Thummaphan, P. (2021). **Pathways, Situations, and
Factors Associated with Youth Violence in Educational Settings.**
The Journal of Behavioral Science. 16(1), 87-102.